

Fruktträd

Trenden är solklar, vi vill odla mer frukt och grönt i våra trädgårdar! Här får du tipsen som ger ditt fruktträd de bästa förutsättningarna för ett långt och givande liv i din trädgård.

Det allra viktigaste vid trädplantering är att se till att marken där trädet ska stå är väl-dränerad. Jord som blivit kompakt av någon orsak är inte bra för rotutvecklingen. Gör ett enkelt test för att kolla dräneringen! När du grävt gropen till ditt träd (se nedan) fyller du den med vatten. Om vattnet inte sjunkit undan efter en timme är dräneringen för dålig. Jorden behöver då luckras på djupet.

Jord: Fruktträd trivs bäst i en mullrik väl-dränerad matjord. Den jord som finns i din trädgård behöver nästan alltid förbättras. Blanda din matjord till hälften med busk- och trädjord, eller med en blandning av lika delar barkmull och kogödsel och en näve benmjöl.

Körsbär vill ha mycket näring och något kraftigare jord, blanda lika delar av rosjord, kogödsel och barkmull och blanda till hälften med den befintliga matjorden.

Förberedelse: Gräv en grop som är 60 cm djup och 100 cm bred. Uppgrävd gräsvål kan läggas upp och ner i botten på gropen. Förbättra därefter den befintliga matjorden enligt ovan. Täck botten i gropen med 10-20 cm förbättrad jord och trampa till ordentligt. Vattna trädet ordentligt i krukan.

Plantering: Ta bort krukan. Placera trädet i gropen och fyll i till hälften med jord. Trampa till jorden runt trädet så det står stadigt och fyll sedan gropen med vatten. Fyll på med jord, trampa till och vattna igen. Upprepa tills gropen är fylld och gropen ordentligt vattnad

Se till att trädet hamnar i rätt nivå. Översta roten ska vara precis under jordnivån och

förädlingsstället

Discovery

(den lilla knölen längst ner på stammen) ska alltid vara ovan jord. Den färdiga planteringen ska bilda en liten kulle i förhållande till omgivande markyta eftersom den mullrika jorden sjunker med tiden, se skiss.

Uppbindning: För att rotsystemet ska växa och trädet utvecklas på bästa sätt rekommenderar vi ordentlig uppbindning med minst två stolpar och juteband. Tre stolpar till större träd är optimalt. Stolparna ska slås ner ordentligt strax utanför rotklumpen och toppen av stolparna får inte gå över de nedersta grenarna då de kan skava på dessa. Bandet placeras så att det bildar en stadig åtta mellan stammen och stolpen och nubbas fast högst upp på stolpen. Använd ett band till varje stolpe så sitter trädet stadigt fast när det blåser. Låt stolparna sitta kvar minst 2-3 år. På träd med svagväxande stammar (se separat tips och råd) måste stolparna sitta kvar hela trädets livslängd. Ett stamskydd mot gnagare är väldigt bra. Håll jorden runt trädet öppen, lucker och ogräsfri de första fem åren.

Vattning: De första åren måste man vara extra noga med vattningen. Vattna riktigt rejält vid varje tillfälle så att det går på djupet. Då klarar sig trädet bättre vid kommande torrperioder. 30 liter/m² (30 mm regn) behövs för att vattnet ska tränga ner 30 cm i jorden. Kontrollera med en spade då och då att det inte är för torrt. 10 mm regn räcker inte för att tränga ner till rötterna i en torr jord!

Beskärning av äpple och päron:

Uppbyggnadsbeskärning ska göras innan knopparna börjat slå ut, tidigt på våren. De allra flesta av våra träd är redan uppbyggnadsbeskurna i plantskolan. Första året behöver du alltså i regel inte göra någon beskärning alls.

Därefter är det viktigt att se till att svaga och skadade skott klipps bort och inga dubbeltoppar får utvecklas. Grenar som växer inåt eller skaver mot andra grenar ska också klippas bort. Grenar som är långa kortas in till lagom längd, till ca 2/3 av toppens längd. Klipp 0,5 cm över en utåtriktad knopp.

Underhållsbeskärning görs för att få in mera luft och ljus i trädkronan efterhand som det växer.

Föryngringsbeskärning görs för att stimulera ny växt i gamla träd som vuxit sig för stora och täta. Dessa beskärningar kan göras på vårvintern när den stränga kylan är över, eller under de så kallade jas-månaderna, juli-september. Beskärning på vårvintern stimulerar extra mycket skottbildning. Beskärning under jas-månaderna, stimulerar knoppsättning och mängden nya skott blir inte lika kraftig.

Beskärning av plommon, körsbär, persika och aprikos ska vara återhållsam och utgörs endast av gallring av felväxta och skadade grenar. Beskärning av dessa träd görs mellan midsommar och jul, inte på våren då de savar (blöder) och kan ta skada.

Ett välskött och luftigt träd ger finare frukt och står emot sjukdomar bättre.

För exakta råd när det gäller beskärning hänvisar vi till 'Beskärningsboken' av Alm, Vollbrecht och Veltman, Natur & Kulturs förlag.

Gödsling: Vi rekommenderar alltid naturgödsel eftersom det gynnar mullhalten och mikrolivet i jorden och håller den i gott skick. Kogödsel, hönsködsel, benmjöl och EKO allgödsel är exempel på utmärkta produkter som är lätta att använda med hjälp av anvisningarna på förpackningen. Används täckbark är det extra viktigt att gödsla då täckbarken förbrukar kväve.

Mylla ner kogödsel och benmjöl sent på hösten eller tidigt på våren, i mars-april. Kogödsel innehåller inte så mycket kväve, så det är nödvändigt att ge minst en

'Pepi'

extra gödselgiva med hönsködsel eller EKO allgödsel före midsommar. För att träden ska förbereda sig för kommande vinter bör ingen kvävegödsling ske efter midsommar. Årstillväxten på bör vara 60 cm, då vet du att trädet har fått den näring och det vatten det behöver.

Pollinering: fruktträd måste i allmänhet befruktas

med pollen av en annan lämplig sort. Det sköts av humlor och bin och brukar inte vara något problem om det finns pollenlämnare inom några kilometers avstånd. Plantera två sorter som pollinerar varandra om du vill vara säker.

Dvärgträd: Kallas de sorter som är ympade på en svagväxande grundstam. Dvärgträd finns av äpple, päron, körsbär, plommon, persika och aprikos. Dvärgträden blir betydligt mindre i storlek än de som är ympade på starkväxande grundstam och börjar oftast ge skörd tidigare, men roten blir svagare och trädet något mindre stabilt. Träden blir inte heller lika gamla. Uppbindning till stolpar är nödvändigt och vi rekommenderar att stolparna får sitta kvar hela trädets livslängd. Härdigheten på svagväxande grundstammar är minst lika god som på starkväxande.

Dvärgträden får ett annat utseende och deras grenar får ofta ett lite hängande, utåtriktat växtsätt. De kräver inte lika mycket beskärning som de starkväxande sorterna.

Persika/aprikos: Bör planteras i ett varmt, soligt och skyddat läge, eller i växthus. Jorden bör vara väl-dränerad och näringsrik. Använd busk- och trädjord.

Persika, *Prunus persica*, dvärgpersika: Lätt fjunbeklädd frukt saftig och god. Zon 1-2. *Prunus persica* 'Frost': självfertil. Stora rosa blommor och stora, saftiga frukter. Zon 1-2. *P. persica* 'Olga'. Härdig estnisk sort. Zon 1-2. *P. 'Paraguay Xato'*, plattpersika: mycket aromatisk.

Aprikos *Prunus armeniaca* `Hungarische Beste' **Nektarin** *P. P. nucipersica* `Garden Beauty' dvärg.